

1915 № 8, 9

მათრასი

თბილისის
მათრასი

№ 8

იუმორისტ. ჟურნალი

გაზეთის სოციალ-დემოკრატიული მხარეები გამოცემენ: მათრასი
სთ: თბილისი. ტიპოგრაფია შრომა, გეორგი ზრდიაძე

სიყვარულის მსხვერპლი.

ცეცხლის ათი, მარად სისხლი, მსხვერპლი მსხვერპლზედ ემატება, შვევის სხივი მოეღვარე ცის წიაღში თითქოს ჰქრება.

სტირის სატრფო უიმედო, სტირის მიჯნურს, ცრემლად დნება, ყვაყვაორანი თავს დაგვიჩხავის არსათ ხსნა, არსით შვება.

ღმერთო, ღმერთო, ცნობა მსხვერპლი, ესდენ ცრემლი, სისხლის ლეარი, ნუ თუ ჩაჰქრეს საიმედო, ანთებული კელაბართი?!

მაგრამ არა, ძლიერია ხალხის მცნება, მისი სული, მაგარი ვით ქვა, კაფი და მელდგრაბ სცემს მისი გული.

განათადის სხივი მარად განათიდეს მაშვრალთ კერას და ჩაგურლთა მძლავრი რაზმი შვების ხმაზედ იწყებს მდერას.

გოგია

სადანა იღბალი!

ასე დილის ათი საათი იქნებოდა, რომ თავადმა ივანემ გამოიღვიძა. ზანტათ წამოადგა და ფეხბორიბნული წამოჯდა ლოგინზე. რამდენიმეჯერ გაიხშირა, უღვაშებზე ხელი გაღისა და ღრმათ ჩაფიქრდა. გაიტაცა ფიქრებმა, გაასხლდა მთელი კვირის ქვიფობა, დარის გატარება, რომელიც მიუხედავად თარის ახალ ჩამოსულ მეგობართან. თავდას ამ ქვიფობის გასხენებაზე ნერწყვი მოადგა და სურვილით გატაცებულმა კბილების კრაკინი დაიწყა.

—კი, მართალია, წუხელის კარგი დრო გავატარე, მაგრამ დღეს სადღა წაიღე! —სასოწარკვეთილებით წაილაპარაკა მან: —დღეს მინც დარჩენილიყო, მაგრამ, რაც დროს გატარება დამაკლდა, ამ კვირაში შევისრულდებოდა.

ამ სიტყვების შემდეგ მან საკოდავთ გაიხედ-გამოიხედა, ახალუნს ხელი მოკიდა და ზებეში რაღაცა ძებნა დაიწყო. ამოიღო პაპირისის კოლოფი, გასინჯა, ცალიერი იყო. ამან მიღათ დააღონა. ისროლა კო-

ლოფი, რაც ძალიან და ღრინ ჰქონდა და თავჩაქინდრული და... დღეს ხანს იყო ასე გაჩურჩულე გულში უტრიალდებდა თქვენთვის არც მაქვს ფული, არც... კი არ მენდობა?!

—ჰო, მართალი! — სიხარულით წამოიძახა: —ბეტრემ არ თქვა —დღეისთვის სტუმრები მომიგოა. მოდი, ამ დღილიანთა წავად იქ, ვითამ და წავიფსწარი, თუ ჩემდა იღბალთ მოთამაშები დამხვდა, ვითამაშებ, თავს შევიტყვე. შემდეგ ამას სადილი მოუყმა და დროს გავატარებ... ამფერ, ივანე, ამფერ. ძან განიერი ბიჭი კი ვარ, რა უცებ გვიხსენე. —ხმა მალღა წამოიძახა მან. —არა მეტი რა შემერჩება ამ გოგონებულ წუთი სოფელში! —დაამატა კოტა ხნის შემდეგ...

ამ მისაღეში იყო ივანე გართული, რომ ახლად შემოსულმა მსახურმა გოგოამ წერილი მიაწერა:

—წერილია, ბატონო, საიდანაც ვილაკა ბიჭმა მოიტანა. — მოახსენა მსახურმა და თან ცნობისმოყვარეობით შეაჩერდა ივანეს.

—საიდანა, ბიჭო?! მიაგება სიტყვა ივანემ და თან უცებ გამოართვა წერილი. წერილის კითხვის დროს პირზე ღიმი მოსდიოდა. სიამოვნებასთან ბეჭების ცმაკური დაიწყო. წერილი რამდენიმეჯერ გადაიკითხა და განსაკუთრებით ყურადღებას მიაქცია იმ ალავს, სადაც მომხსნა ასოებით ეწერა: „მამო ივანე! აბა შენ იცი, რა მალე მოხვალ. აქ ერთი მონარდე კაცი ჩამოვიდა, ფული წორაბათ აქვს, უშურთა თამაში ვერ გაბედედი, ეთამაშე, თუ ფული არა გავსეს, ჩვენ მოგცემთ. აბა, შენ იცი თუ არ დავკარგევი ლუკმას“.

—აა, ეგ კარგი საქმეა! — თავის ქნევით წამოიძახა ივანემ და საჩქაროთ წამოიღდა.

—აბა, მიმეღე, გოგია, მიღე გაიწმუნე ფეხსაცმელი და შენი პატონისცქვე მე ვიკე. ხეწნით უთხრა ივანემ მსახურს, რომელიც ხახა დაღებული მისწერებოდა ბატონს... ივანეს აღურთოუანენის გამო მასაც პირზე ღიმი მოსდიოდა. თუმცა საქმის ვითარება არც კი იცოდა. ბატონის სიტყვებმა იგი გამოარკვია. უნდოდა ეთიხა ამავე, მაგრამ ივანეს ხელმეორეთ ბრძანების კილომ სურვილი გულში ჩაუკლა.

—კი, ბატონო, მევის დარდი ნუ

ეხლა რომ ვხედდებით ერთმანეთს, ზრასტის* თუ ტყვიით თქვენ ნაცობსა, თორემ გამარჯვება როგორ ენდა უსურვოთ? ათას ნიარად იცვალა ცხოვრება. უწინ რომ გამარჯვებას* ეუბნებოდით მეზობელს, მტერივ გამარჯვება იგულისხმებოდა, მეომბლის გამარჯვება შენი გამარჯვება იყო, ეხლა კი... წარმოიდგინე, ჰენ მეზობელს გამარჯვებას უსურვებ და იმას კი სასამართლოში შენზე საივარი აქვს შეტანული და ორი ცევა ადვილი, სახლ-კარი და ვენა იუნდა წავართვას. მოდი და გამარჯვება უსურვე.

ან არა და გამარჯვება უსურვე ხენს მეზობელს, რომელიც დღე დღე იმას ფიქრობს და ღამე სულს ესისწმრება ისე მოაწყოს საქმე, რომ შენი კარ-მიდამო ხელიდან გაოგავდეს...

ან კიდევ გამარჯვება უსურვე მეობლებს, რომელიც თურმე შენ კოლს ეკურკურება და სულ იმის დაში და ფიქრშია, როგორ მოვატარებო, რომ ღეჩაქანთ ერთთ ნამუღ აგხადლოვო.

არა, ისევე ის სჯობია, *გამარობას* თავი დაენებოთ და *გამარობა-მშვიდობით* —ის მაგიერად *ზღასტი* და *პრაშაი* შემოვიდოთ...

* * *

ირგვილე გლოვა, ცრემლთა დენა, ვეი ძაბა, ბნელი რიდე, ოჯახეთად გადაიქცა ღვა, ხმელეთი, კილით-კიდე.

სიხლის სუნნი ზეცას ერთვის, ანჯვას არ აქვს დასასრული, ქუსტრება კაცთ-სამყარო, აითრეუნა სიყვარული.

გაქცა. — წამოიძახა და დასტავა წა-
ლებს ხელს, რომ ბატონის გარანება
ჩქარა აესრულებინა. ივენეს ბოგვის
სიტყვები არც კი გაუგონია, ისე გა-
ტაცებული იყო ფიქრებში: წამოი-
ღვინა, ვითამ წარს ვითამ წინა იმ
უცხო ვინმეს. — არა, მოგო ოც
მანათილე, აჰა, „დაუტ“ უთხრა ივა-
ნეს, მოპირდაპირე კი ყოყმანობს,
მაგრამ მაინც გაყვ, აჰა, საქმე უკუღმა
დატრიალდა. მოპირდაპირე „დაუბა-
სეს“ ეუბნება, ივანეც ყოყმანობს,
მაგრამ, როგორც მოთამაშე, „რისკ-
ზე“ მიყობა. ივენეს კიდევ ივანე და
„დაუბასარს“ ეუბნება. ამ ფიქრებში
იყო ივანე და რაც შეიძლებოდა,
ჩქარადა კიდევ. ოცნებაში ჩაფლულ
ივანეს შარვალი უკუღმა ჩაქცა და
ისიც დავიწყებოდა, რომ წინდების
ამბარა იყო, შემოირტყა ქამარი, პი-
რის დაბანა ვიღას ახსოვდა, ისეთი
ლღი საქმისვის ემზადებოდა კაცო,
დაიხურა ქული და უნდა ვაღგამოდა
გზას, რომ გოგიაც შემოვიდა ვაშე-
დილი ფესხაცმელებით; გაკვირვებით
მიამჩრდა ივანეს, მიმავალი რომ დაი-
ხნა.

როგორ, ბატონო, ფეხშიშველა
მიბანანდები? შეეკითხა გოგია.

ივანე ვითომ და შეუშინებლათ
დაიხინდა ფეხებზე და რომ სირცხვი-
ლი აეცილებია: „მე ვიფიქრე, დერე-
ფანში დახვებდები და ჩვეულებამ მეთ-
ქიო.“ — უთხრა. შემდეგ იგი უკუბ
მოტრიალდა დასაჯდომათ და გამო-
ართვა ფესხაცმელი.

— ეგ რა ამბავია, ბატონო, შარ-
ვალი რომ უკუღმა გაქცა? უფრო
გაკვირვებით ჰკითხა გოგია ბატონს.
ივანემ დახედა შარვალს და გა-
წითლდა, არ იცოდა, რა ეთქვა...

— გაგაძრობ, ბატონო, და წაღმა
ჩაიციე. — დაუმატა გოგიამ და თან
შეამჩრდა.

— არა, ჩემო გოგია, დღეს ისეთ
ალაგებს მივდივარ, რომ დილიდან
საღამომდე ჯდომამ შემეხვლება და
რომ შარვალი არ გაიქვლეკოს, იმი-
ტომ უკუღმა ჩაიციე, — მიუგო ივა-
ნეს. გული კი სიზარათი ეფსებოდა,
ასეთი სისულელე რომ დაეგროდა.
გოგიას უნდოდა ეთქვა: თუ ასე იყო,
ძველი შარვალი ჩაეცვია, მაგრამ
ივანეს სიტყვებმა ჩააწყვეტინა ხმა:
— არა, როდესაც მეჩქარება, მა-

შინ რომ გაუწყურება ღმერთი. — წა-
მოიძახა ფეხის ჩაქმზე გაბრუნებულ-
მა ივანემ და თან მაგართ დაარტყა
ფეხი იატაკს. ფეხი მაინც არ ჩაივდა
წაღმა. ივანემ განიზრახა ზეთთა პი-
რის გაქცა, ამ მიზნით დანის მო-
ტრის კიდევ უწყვეთა მსახურს, მა-
გრამ წაღებისავე საბედნიეროა ფეხი
კიდევ ჩაივდა. ყოველივე შუათ იყო.
მხოლოდ პირის დაბანა აჯღა, მაგ-
რამ როდესაც გოგიამ გაახსენა, ივა-
ნემ უარი უთხრა და დაფურცობით
დასველებული ცხვირისახოლო დაიწყო
თვალების წმენდა და ისე გაულ-
ვა გზას. რაც შეიძლება ჩქარა ნაბი-
ჯით მიდის თავადი ივანე დანიშნულ
ალაგას. მიუხალოვდა, აჰა, უნდა შე-
უხვიოს კიდევ, რომ უტებ თვლით
მოპყრა პეტრეს.

— მოდი ერთი მაგასაც გამოე-
ლაპარაკები. გაიფიქრა ივანემ: —
ეგებ მალე მოვრჩე ჩემს საქმეს, მა-
შინ მაგისკენაც ჩამოვივლი. ამ აზრით
იგი კიდევ შეჩერდა.
დაუახლოვდნენ ერთმანეთს.

დილა მშვიდობის, კნია პე-
ტრე! როგორ მშვიდობით ბრძანდებ-
ნი?.. სამაგალითით მოგწყინდი,
თქვენ ნუ მომიკვდებით. მიესალმა
ივანე პეტრეს, — ბატონა საქმე მაქვს,
მერე კი თქვენსკენ გამოვივლი, ცო-
ტა წაინარაღოთ, — დაუმატა და თან
გფატიკებით ჩაატყერდა თვალებში,
რომ პეტრეს სულის კვეთება ამოე-
კითხა...

— მეც ძაან მომწყინდა, თქვენ
ნუ მომიკვდებით, და ამიტომ ვადა-
წყვეტილი მქონდა დღეს სტუმრები
დამებატყებია, ცოტას წაეჭიფებე-
დით მეთქი, მაგრამ ერთი უბედუ-
რება დამებრათა: ჩემს ქვისს რძა-
ლი მოუყვდა და იმის გასასვენებლათ
მივდივარ სოველში.

— უკაცრავათ, მშვიდობით, მშვი-
დობით. — გულ-ნატყენა წაღმა-
რაც ივანემ და გაშორდა პეტრეს.

— სდ არის ის კაცი, მიჩვენეთ.
— ქნებთ მიახას ივანემ თავის მე-
გობრებს მისვლისათხავე.

— სდ არის და ჯანაბას მისი
თავი და ტანი, არ მოიცადა. მაინც
რა, შე მამა ცხონებულიო, რომ აღარ
მოგეყენა ღმერთმა, რა დავგმობთა?

— მოწყენილათ მიუგო *გოგია* მათ-
განია. სხვები კი ნერწყვი გაშროლო,
გავიფიქრებელი სახით გამომანათს მის-
ჩვეულებლი *გოგია*

— წაიდა? — შეამჩრდა ივანით წა-
მოიძახა ივანემ: — არ დაიკლუე კა-
ცი? იქაც დავკარგე და აქაც... შეუ-
ჩენს იღბალს, ძალი მიაკვდა კი-
სერში... — სთქვა და ჩადა მეგობარ-
თა მწყირობა და მათთან ერთად
სწულდა ამ სამგლოვიარო ამბავს.

— აბა, დღეს სდ წაიდეთ საქმე-
იფოთი? წამოიძახა ერთმა.
— მართლა, სდ წაიდეთ? და-
უმატა მეორემ. ამის შემდეგ ყველა
ამ საკითხის გადაწყვეტა შეუღდა-
ივანე კი... „სადა იღბალიო“, წამოი-
ძახებდა ხან და ხან გულ დაწყვეტი-
ლათ.

სერგო.

სულს განცდანი

(გუშინ და ქსელა)

შავ-ფიქრებით გულ გაბეჭვალულს,
უიმედოს, სასო-მიხილის
აბრა მწამდა და ველოდა
მომავლით მხოლოთ სიკვდილს...

უტებ ქარმა დაუბრტა, —
ამობრწყინდა მზე ღიადი;
გულს ნადველი ჩამოშორდა,
გაპქრა ბნელი და წყვილიაი.
მოკჭრიალე მზის სხივებში
დაღინახე შენი სახე;
კვლავ იმედი დამობრუნდა
და შორს ვაგდე სივალახე.

გაესალკოდებდი და ჩაენი
იმ საერთო მეც ფერხვლიში;
სიკაცხობის ნაბერწყლო.
მიღვიოდა მაშინ გულში.

გული კრთოდა სისხარულით,
შეგება გრძობდა და ბოგავედა;
განთიადი აღდგომისა
შორით ნელ-ნელ მოგოგავდა...

მაგრამ უტებ მოიღრუბლა,
მოეფარა მზეი მთასა
და გაეკრა შავი ზოლი
ლაყვარლოვან შეგების ცასა.
უტებ გაქრა და ღრუბელში
დაიმაღლა შენი სახე
და დამკვიდრდა კვლავ ამ ქვეყნად
სიმწყურბარე-სივალახე.

კვლავ ფიქრები უიშვებო,
 კაეშანი და ნალველი,
 კვლავ სიბნელე-სიწყვედიადე
 და სიჩუმე გულის მწყველი...
 დღეს სხვა რიგით შეიკვლია
 მაშინდელი გამოცანა;
 სისხლის ზღაპრი ინათლებს
 არე-მარე, მთლად ქვეყანა.
 და შემდეგში რა იქნება,
 რას გეშინადებს მომავალი? —
 მთის ვადალით წვეთი იწვევს
 და ლევილება ნაეტყუალი
 მზემ მთის წვერით ამოწვევრა,
 ქრება, ქრება ეს წყვედიადე;
 შორით ნულ-ნულ კვლავ მოგოვავს
 შენი სახე განთიადი.

ბერი-ქედანი.

ძველი ამბები.

ჩემმა მეგობარმა მიაშბო ორი ამბავი.
ამბავი პირველი.
 ორმოცი წლის წინათ ჩვენ ერთი
 ბოქალული გყავდა. განტყუული მექრ-
 თამე იყო და ძლიერ მოხერხებული
 და სიტყვა-მოსწრებელი. ბევრჯელ
 უჩივლეს მექრთამეობისათვის, მაგრამ
 აბა იქნა, ვერ დასძრეს ადგილიდან.
 ხალხი გაოცებული იყო. რამდენი
 პატიოსანი, სამართლიანი და კეთილი
 გუბერნატორი გამოიკვალა ამ ბო-
 ქალის დროს, ვინ მოსთვლის...
 გამდიდრდა ბოქალული. იმდენ ქან-
 ქარი შეიძინა, რომ გადასწყვიტა,
 დრო არის ესლა ერთი კარგი სასახ-
 ლე ავაჯო და მოვიყენოვო. დაიწყო
 მშენებნიერი სახლის აგება. აბა რას
 დღეინანება ქრთამებით მოქურბულ
 ქანქარს? ძლიერ მალე ავაჯო მშვე-
 ნიერი ორ-სართულიანი სახლი, სა-
 ხურავი-და აკლდა...
 ესლა კი დარწმუნდა გუბერნატო-
 რი, რომ ბოქალული მართლა მოქრ-
 თამე ყოფილა. დაიბარა ბოქალული.

ესლა კი ვერავითარმა გაიპყრობა
 და ენა-წყლიანობამ ვერ უშველა ბო-
 ქალული. საუკეთესო საბუთი ორ სარ-
 თულიანი სახლი ნათლათა და აშ-
 კარად დაღიდებდა ბოქალის მექრ-
 თამეობას.
 გუბერნატორმა უბრძანა ბოქალს:
 — დღესვე ქალადი შემოიტანე
 ორტატკისა.
 — ნება მიბოძეთ, მოვასენთო...
 — ხმა, კრინტი... დარწმუნდი,
 რამე მართლა მექრთამე ყოფილხართ.
 ბოქალულმა მოახსენა:
 — თქვენო აღმატებულებავ! ჩემი
 დათხოვნივთ აბა რა გამოავა? მოკრთა-
 მეობას კი ვერ მოსპობთ, პირი იქით
 უფრო ვააზვიადეთ...
 — რაო? ეგ როგორ? ამისხენით.
 — ნება მიბოძეთ მოვასენთო.
 მართალია მე ქრთამებით შეგროვილ
 ფულით ვაშენებ სახლს, მაგრამ
 აბა ნახეთ — თითქმის გათავებულა
 შერობა, სახურავი და აკლია. ნება
 მიბოძეთ დღემთავრო და მეტე ნება
 თქვენი აღსრულდეს... დამითხოვეთ
 სამსახურიდან. თორემ ხომ მოგვეტე-
 ნებთ, ჩემი მოადღეეც მოისურ-
 ვებს სახლის აშენებას და ესლა იმან
 უნდა აიღოს ქრთამები. ბოროტება
 ძირში უნდა მოისპოს, საძირკველში.
 მე საძირკველს კი არა, თითქმის და-
 ვამთავრე შერობა, სახურავი და აკ-
 ლია: ნება მიბოძეთ სამსახურში და-
 ვიჩე, სახლი დაგამთავრო და პარ-
 ოსნებას გეფიცებით, შერობას რომ
 გაეთავებ მაშინ ჯამაგირი და სახ-
 ლის ქირების შემოსავალი მეყოფა და
 ქრთამებს აღარ ავიღებ. მეყოფა, რაც
 ავიღე.
 უფროსს ისე მოეწონა ეს პასუხი,
 რომ ბოქალული სამსახურში დატოვა
 და მას შემდეგ მთელ გუბერნიისში ამ
 ბოქალისთანა პატიოსანი, მართა-
 ლი და სინიდისიერი ბოქალული მეო-
 რე არ მოიძებნებოდა, თითონაც და-
 ანება თავი ქრთამებს და სხვისაც
 უშლიდა მოქრთამეობას.
ამბავი მეორე.
 ეს ამბავიც ორმოცი წლის წინათ
 მოხდა. მეტად სამართლიანი, პატიო-
 სანი, კეთილი და მოწყალე გუბერ-

ნატორი დილით გამოვიდა სახლის
 აივანზე, გადახედა ქუჩას და დაინა-
 ხა მახრის უფროსი, რომელიც დიდი
 ხანია მახრასი უნდასწრებოყო.
 ძლიერ გაუყვირა და უფროსს მახ-
 ზრის უფროსის ქალაქში ყოფნა ნე-
 ბა დაურთველიდ და სსტკემა გუ-
 ბერნატორმა გადასწყვიტა — ლახათი-
 ანად დავტყვსავ გუბერნატორსაო.
 ამ ფიქრში რომ იყო, დაინახა ქუჩა-
 ში მახრის უფროსის თანაშემწე. გა-
 ოცებული გუბერნატორი თვალმებს
 იშშენგტა.
 — დალახეროს ღმერთმა... ხელავ
 მავთ თავხელმბას? მახრასი ავახკე-
 ბი იქართობას იკლებენ და უფროსი
 და მისი თანაშემწე აქ ბრძანდებიან.
 დაიბარა ორთავე.
 — ეს რასა ვხედავ. ორთავე
 აქა ბრძანდებთ და მახრას კი უტე-
 ველია ესლა ავახკები იკლებენ...
 — მახრის უფროსმა მოახსენა:
 — რასა ბრძანებთ, ბატონო. რო-
 დესაც მე და ჩემი თანაშემწე ქალაქ-
 ში ვახლავართ, მახრასი ავახკებს
 რა უნდათ?!.
 გუბერნატორს ძლიერ მოეწონა
 ეს პასუხი
ეშმაკის ფეხი.

მესტეირული

ამ დილას შაშვმა დაძძახა:
 ზამთარს ელევა სულიო,
 საცაა აბიბინდება
 კეკლუტი გამოხეხულიო.

დღესასწაულებიც დაგვიდგა,
დაუბთი მოკანზულოი,
სტიგირი აიღე, იმღერე,
დაიტკებ სული გულიო.

მადლობა უთხარ ჩიტუნას,
რომ მომაგონა სტიგირია,
ავდექი, ხელში ავიღე,
გულას დავადე პირია.

მაგრამ ზარს უფრო ვეწყობი,
ვიღრე ამ დროში მღერასა,
რა ძალ-მიძს არ თანაუგრძნო
საერთო გულის ძეგრასა!..

თავისუფლებას ველოდით,
ნაცვლად მძინვარებს ოშია!
ვინც გაიმარჯვოს ნეტავი
ჩვენზედ რა წასადგომია?

ვინ ხელებს სტოვებს, ვინ ფეხებს,
ზოგნი მთლათ ჩაჰკლეს ბრძოლაში,
შიმშილით თითებს იჭამენ
მათი ცოლ შვილი ოჯახში.

აღიორ-წახსნილმა ვაჭრებმა
ხორცი დავგახრეს ძვალზედა,
გრამა ფულისთვის ქალები
ამას იკრუქავენ თავზედა.

სოფლისა ნაძირალები
გვაპარავენ ხარებს, ძროხებსა
ისედაც ვაჭიერებულებს
ვარესად წავგებოქმებსა.

ესთქვათ მიაკვლიე მესასხეს
დაშამბული აქეს ტყავები,
მიმართე ვისაც ჯერა არს
და საქმეს მაგრათ შაგები.

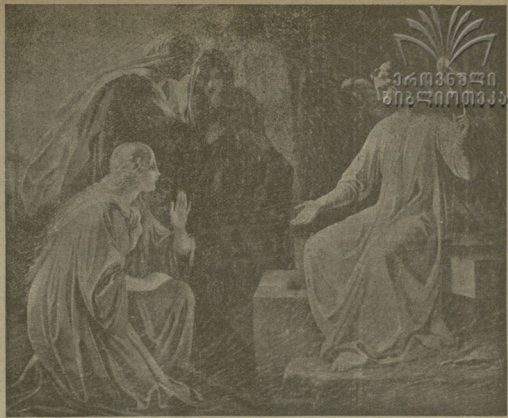
აქ დალალები გაჩნდება
ჭირისა მოსაკლები,
ფრიალობს ანაფორები,
გადის გამოდის ქრთამები.

პატრონს პანღური მოხვდება
ჭურღლები იცქიპებიან,
ვარშემო ხალხი შეჭყურებს
თვის ტყავში იხრაკებიან.

ზოგ-ზოგი მასწავლებლები
სწავლას იღებენ მასხრათა,
კარტი, ლოთობა გამხორა
მათი სიცოცხლის სახსრათა!

ახალ-გაზრდებიც შეეტკობო
მოშამბულ ატმოსფერასა,
სულ ლაზნანდრობა, ხუნტრუცი,
სხვას კი ვერ ნახავ, ვერასა!

შრომისა ძენი სულს დაღვეენ
ბობღავენ განარწყულია,

ეროვნული
ნიგელიოქია

ობ, მოვეწირები ნეტავი
მათ გაუმთელდეს წყულულია?

შეგბისა დილა გათენდეს,
სიმართლე დაჯდეს ტახტზედა,
აყვავდეს ძმობა-ერთობა
მშვიდობა ქვეყნისაზედა!..

მაშეინ შევხვდები აღდგომის
ზეიმითა და ლხენითა,
თქვენც მოგილოკავთ კას დღეებს
დე კრიმინალის ენითა,
გაზაფხულია ყველასთვის
გამქარცხელი ჭირისა,
მინამ ზარსა ჰგავს სიმღერა
ჩემი ქამანჩა-სტიგირისა.

შხანკლა.

ჩემი „ვიზიტები“.

(შემდეგი)

ის იყო, უნდა წავსულიყავი სავი-
ზიტით განზრახულ აღაგას, რომ
ბაზარში რაღაც ხმაურობა მომესმა.
მივიხედე და შემდეგი სანახაობა ვი-
ხილე: ერთ დაბალ, ქალარა შერეულ,
ფრაკში გამოწყობილ ცილინდრო-

სანს, ილღიაში ამოწყეო გაზთებთ
და ხალხს ძალათ აჩრდა ხელში:

„იყიდეთ კარგი გაზეთი,
ახალ-ახალი „თემიო!“,
შეიგნებთ, განვითარდებით,
მეზობლები ხართ ჩემიო.

მე კი მოღვაწე ვახლაივარ,
სხვა-გვარი, ახალ-მოდენისო,
თან გამყიდავი გაზეთის,
თანაც პატრონი „ცოდნისო!“

თან მალაშე პატრიოტი ვარ,
თანაც ქართველი ჩარჩიო,
ნათრევი, ნაციმბირალი,
მრავალჯერ განაქაჩიო.

რა გინდა მე არ ვიკადრო,
ყოველთვის, ყოველ დროშიო!..
(იყიდეთ კარგი გაზეთი,
მოიღეთ ხუთი გროშიო!)“

დავატყვრი ცილინდროსანს და
სწორე გითხრა შეტად გამაკვირვა
მისმა მამაკობამ. ჩვეულებრივ გაზე-
თის გამყიდავს არა ჰგავდა, ხან მარ-
ტხნივ გაქანდებოდა, ხან მარჯვენ-
მეც უკან მივეცი, ერთ სამიკინო-
ში შევიდა და მიკიტანს მიულოკა:

— ქრისტე აღსდგა მეგობარო,
მირითეთი ახალი „თემი“.

— ქეშმირიტად მაგრამ ჩვენ ეს
გაზეთი უკვე ვიყიდეთ, აი, მეორე
გამყიდავიდან ავიღეთ, აწვენა მიკი-
ტანმა.

— როგორ თუ იყიდეთ! მე მოვ-

სულვარი შენთან, სულ ერთია, თუ გინდა ვახეთს ნუ აიღებთ, ოღონდ გროშები კი ჩამოღეთ.

ზრდილობიანმა მიკიტანმა აღარ გაგიურტა, შავი ფული ჩაულა ხელში, ხოლო დაბალის ხმით ჩაილაპარაკა: მათხოვარი თუ ხარ, შე კაი კაცი, უნდა სხვანაირად მოიკაზმო! კაცი პრინცსა გვეხარ და გროშებს თხოულობ?!.

ცილინდროსანმა ხმა არ გასცა, ვითომ არც კი გაუგონიაო, ჩემსკენ შემოტრიალდა და მე მომილოცა ქრისტეს სახელით „თემი“, (აღმათ იმ უზედღურს ქრისტიანი ვევგონე) მე კი სამაგიეროთ ეშმაკეულის სახელით „მათრახი“ უნდა მიმელოცნა, მაგრამ მათრახის დანახვამ ცუდით იმოქმედა ცილინდროსანზე, პირი იპრუნა, უნდადა ხიფათს აცდენოდა. მე კი ისე მაგათ მივარტყე კუსტოზე მათრახის წვერი, რომ ფრაკის უკანა კალთები სულ ჩამოვაგლიჯე. ცილინდრი იქვე დაუფარა და მაგრამ არც კი მოუხედნია, გაზეთებიც იქვე დაჰყარა, დუმაზედ ხელი მოიჭირა და გაქცევა იკადრა. მე კი რომ უფრო შემეშინებია, უკან გამოულდექი მათრახით, დავკვილე: ვერ წახვალ მეთქი და ერთი ლაყე კვერცხიც დავატკლიცე მოტვლეული თავზე. მისმა ღრიალმა მთელი ზაზარი ფეხზე დააყენა, ვირთხასავით ვარბოდა და თხოულობდა ქრისტიანებისადგან შეელას:

მიშველეთ ხალხნო, მიშველეთ, ვინა ხართ ქრისტიანიო! ეშმაკეულმა მათრახით ამიწვა ზურგის კანიო.

გვერდებზედ ტყავი ამაძრო, დამილილაყა ტანიო და ჩემი ვოკრა გაჰხადა საცემი, ბარაბანიო!

სირობას მოკცემთ, ენდვეით პატრიონებს ჩემსაო, რომ დღეის შემდეგ ბაზარი არ გამოვიტან „თემსაო“, მხოლოთ ეხლა კი ნუ მომკლავს, აღდგომა გამოთენოსო, შემდეგ თუნდ ჯოჯოხეთშიდაც მათრახით გამოიდენოსო!.

ხალცი იცინოდდა გვიძახობდა — ახია მაგ ვაიძვეფრად მათრახის კუდიო. ბევრი იმასაც მთხოვდა ერთი ორი მათრახი კიდევ გადამეკრა მისთვის, მაგრამ საჭიროდ აღარ ესცანი, რადგან ერთ თმა-ხუტუკა, მომკრო ტანის ყმაწვილს მოკვარი თვალი, ჯიბეები გადმოებრუნებია, ტრამვის ლიანდაგზე დაწოლილიყო და გულამოსკენით სტროდა. დამინტერესა იმის მწუხარების გაგება, მაგრამ ვიი მისთანა ამბავს რაც იმას დამართნია და რასაც ჩენი მკითხველები მომავალ კვირას გაიგებენ.

ეშმაკეული.

„ქაცხიანცი“

(მეშე სამაღიგეთ ნაწილში).

ტელეფონისა ბოძებდა აცოცდა ჩვენი ქაცხა * და დაბლა მაყურებელსა ქრისტე აღსდგაო დასძახა!

ბოძებზედ ასულა კი ვიცო არა მჭირდება კიბეო, როგორიც თავი ვაბიათ ისეთიც გინდათ ჯიბეო.

მე თუ გიყი ვარ, თქვენ აბა როგორ ბრძანდებით კუთხუდ? რაკ კი გვეგულისთ ჯიბეში სხეები იყოფენ შუახუდ.

და თუ მარგუნეს ცოტა მეც დენიო არაყის ფასია, უნდა ვიგიყო მაშ რა ვქნა? სტოვრება მეტათ თარსია.

პოლიციელიც მიცნობენ, ვბრძანდები ქაცხიანი, იქნება გიყი გგონივართ? ვინა ხართ ჩემზე კვიანი!

გიყი რომ ვიყო, მთავრობა განა ვამიშვებს ვიარო?!

ერთის ნაოვლი ნაწრომი ორ სამ კაცს გაუზიარო... აგერა თვლიო მკაულებს უბნისა ზედამხედველს თვით ბოქალსა უნდასწავს, ამისთანა ქუჩის დამცველი.

იცან ჩემი ცხოვრება, ამით ვშოულობ მლუქმას, ყველამ იციან და მისთვის არავინა მცემს მე ხმასა.

განჯის-კარელი

დაბა-სოფლები.

ს. სამხოთ.

ჩვენი კუთხე გამოფხიზლდა, არის კობტა სანახავი, სხვა სოფლებს არ ჩამოვრჩებიოთ არ მოგაკვლეთ ჩვენი თავი. იმ ოთახში, სადაც წინად გაისმოდა: ხლუსტ, დავი, ბიბლიოთეკა გავხსენით, მაგრამ არ გვაქვს საკითხავი!.

დიდი შრომის მოყვარეა ჩვენი ინტელიგენცია, (ყოველ კუთხივ დაგზავნა შემოწირულების სია), მაგრამ ჯერე, მათ თხოვნაზედ ხმა არაყის გაუცია!.. (ჩვენ ვიღვიძებთ, სხვებსა სძინავს? სადაური ნამუსია!)

უნდა ყველა დაგვეხმაროს წესია და სამართლი, თორემ ასეთ ამბის მომსწრემ სადლა გავაჭკიროთ თვალი?!. ბიბლიოთეკა გავხსენით, (წიგნი არ გვაქვს ერთი ცალი!) სახლის ქირას ტყვილათ ვიხდით (ვაი ჩვენი ცოდვის ბრალო!).

წიკარტი.

(* ჯიბეებიც ესე უახიან.

სხა სოფლიდან.

(ხნაკის ავან-ჩაენი)

აქ სთქვეს ზოგიერთებმა:

აქ მოსხობა მარიობა,
ის გავრავს, ელით და ვაზში
ენ სხების გამოაოზაბა.

ამირიდან ავრძალოთ

სტუმრობა-წვეულებათ,

დე ისტორიას ჩაბრადეს
ეს მაენე ჩეულებათ*.

ესე ამბავი რა ესმათ

ჯოჯობეთისა ძალეხსა,

(ტყინ ვლავებულ რევენებას,
ქუაზედ განაწყარლებსა.

შექნეს უმგავსო ღრილი,
სთქვეს: #ვინ გაბედა ესათ,
ვინ გვიშლის სმს და ლოთობას
ჩვენ მარიობა დღესაო!..

კინტი არ დასძრათ, არა ქნათ

თქვენ საქმე საძრახევი;

არ შედარებინათ სოფელი,

არ მოგუქრათ ცოცხლად თავიო.

ჩვენ გვიყვარს სხა და ქვიფი,

ჩუმი და კრივი თანაო,

როს ტრიალებენ ჰაერში

ვტი. ხანჯლები, დანაო!..

მაინც ვაღვიხით დღეობას

ამ ახლო მომავალშიო,

თუ გინდ რომ საცხოვრებელიც

სულმთლად წავგვაროვან ვალშიო.

ჩვენ გზბუნაეთ მარტო მუცლისთვის

(მარტომაც გეთელიან ქაქადო)

სხისი ქუა და გონება

არ ვვიღირს ჩალის ფასადო*.

ქვეყანა გლოვას მოუყავს

ეს ბურავს შავი ნისლია,

გაბარტაბებულ-მინდარ ველს

უფედ რწყავს კაცთა სისხლია.

იქ ომი არის სასტიკი,

ელავს ჰაერში ხმალია,

თოფ-ზარბაზნები გრგვინავენ,

გუზგუზებს ცეცხლის ალია.

სიკვდილი ლაღათ ხარხარებს

მოუღრესია ცელია,

უთვალავ გმირთა გვამებით

საესეთ ბრძოლის ველია.

ბევრსა ჩვენს მოძმეს შრომისგან

ტანჯულსა გინაწვალეგბას,

მტრის ტყვიით გულ-მკერდ განგმი-

რულს

დღეს ყვავი ქვორტნის თვალეხსა.

აქ კი თქვენ ამ დროს ვაქვიერთ:

—გავმართოთ. ნადიმებოი,

თუ გინდ, იქ ომში ერთიან

ამოწყუნენ ჩვენი ძმებოა!..

უყეთეს რჩევას არც ველით

თქვენს სქელ გოგრებინაო,

ნეტად იმ სოფელს, რომელსაც

ბლომად ჰყავს თქვენისთანაო.

კვახობე.

„მეჩინ გურე“ ქაქადი

უსენ ვაქრის ცოლი ვარ

ფატმან-ხათუნი დაბაში.

ემშაის არ მეშინია

თეთი ალ-ქაჯი ვარ კაბაში.

ქმარი ვაესწირე, ნამუსიც

გავცეალე ჩანჩავირზედა,

თითონ უსენიც მრავალჯერ

მყავდა სამარის პირზედა.

შმა-გესლიანი ენა მიქეს,

გული — ზღვა ბორბებინა,

გრძნო-გონება დიაცის,

თავსაკი — უდი ხმებისა.

როცა ავთანდლო ვიხილე,

მეძენელი დარეჯანისო,

მას გაუგზავნე წინდაწინ

მე ვასაღები კარისო.

მივილე, გაუმეზურდი,

არ მოვადრდე პირისო,

უსენი თუ კი ვაესწირე

მით უფრო ჩანჩავირიო.

მარა ხიფათი მელოდა

დამგომელს ჩანჩავირისო,

რომ არ დავეგდე საქვეყნოდ

სათრევედ ხალხის პირიო.

უთხარი, დღემდის ჩვენ შორის

ტრეობა და სიყვარულიო

უნდა სხვა გვარად შევსკოლოდ

დავიმორჩილოდ ვეფრეფრე

„ვილის“ მოგცემი შეწყვიტავდი,

მე გავირღები დედათო,

თუმცა ბევრი სხვებაც უტლიან

მიზრდია შენდა ბედათო.

მარა უსენ თუ გაიგებს

მისგან გვეთქმება ვარიო,

ქალმაც არ უნდა იცოდეს

ისე დავსწეროთ ჯვარიო.

იშვით ტიპის სიდღერმა

მოვებნო ჩანჩავირიო,

დავიახლოვე მიზანიც,

გავიადვილე ქირიცო.

ბოროტ აფთარმა ვაესწირე

მტრე წლოვანი ქალიო,

შვილს მოვავიე კისერზე

ჩემი ცოდვა და ბრალიო.

საპაემნო საღაშის

რეგზე მოვაწყე ყოველი,

შვილი ამხანავს ვასტუმრე

სიერობაზე მიხიველი.

ეტლით გავგზავნე ორთავე

წინად განზრახულ მხარესო,

გზაში დამკემნი დაუხუნენ,

ყარაღო მოიხმარესო.

ხმაი შემდეგვი დავარდა,

რომ ქალი მოიტაცესო.

ჯვარის დავწერაც მოასწრეს,

ქრთამიც საქმო ვასცესო.

ხალის აჯანყდა ერთბაშად:

მაყრიდენ ქვას და ყორესო,

ჩემმა ცბიერმა ცრემლებმა

ვერავინ მოადორესო.

ცოლი წართვეს ჩანჩავირს

ხალხის სიტყვით და ძლითო,

სიმე ტყვედ. შვილი უქმაროდ,

სულ დამწვეს ცეცხლის ალითო.

ავთანდლო, ამის მწახველი:

მოქიშვემ ჩანჩავირისო,

უსენის პატ. ვასცემათ.

შესამჩატებლად ქირისო,

ღალატით მოქლა ჩანჩავირ,

დამინებული, მთვრალიო,

თუმცა რაც მოხდა, ყველაფრის

მარტო მე მადღეს ბრალიო.

დასრულდა ესე ამბავი,

ვითა ზიზმარი ღამისო,

ზღაპრის ფატმანი ტიპი

მე მომქმედი ვარ ამისო!

ამას ჩინგურზე მღეროდა,
თან ეძლეოდა შვებასა.
მსჯავრის სადგამად წარუდგენ
ეშმაკის შეუფუხვასა.

სულ ერთია.

წერილი რედაქციას

პატრონო რედაქტორო! ნება მი-
ბოძეთ თქვენი პატივცემული ჟურ-
ნალის საშუალებით გამოვიწვიო სა-
მედიატორო სამართალში კორესპონ-
დენტი ბ. ს. ნი, რომელიც ცილს
მწამებს ზედა მაღლაკის აფთიაქის პა-
ტრონს. დღიდან გამოცხადებისა ვა-
ძლევ ორი კვირის ვადას, რომ თეი-
თონაც დანიშნოს მედიატორე. ჩე-
მის მხრით მედიატორეთ ვნიშნავ ვარ-
ლამ ისიდორეს ძე ჟორჯოლიანს.
მტყუანმა მხარემ უნდა გადაიხადოს
ზედა-მაღლაკის უფასო სამკეთიბელოს
სასარგებლოთ ხუთი მანეთი.

პატივის-ცემით

მიხეილ ფ. ნივარაძე.

ქველ-მოგებენი

თფილისის ზოგ-ზოგ ქუჩაზე